МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор
Національної академії внутрішніх справ
генерал поліції третього рангу
Руслан СЕРБИН

__26__.__03__.2026

ЗАГАЛЬНА КОРОТКОСТРОКОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації
“Реалізація ветеранської політики, адаптація ветеранів та ветеранок до роботи на публічній службі”

Київ 2026

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Співак Марина Вікторівна, доктор політичних наук, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права та процесу Національної академії внутрішніх справ;

Сьох Катерина Ярославівна, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри конституційного права навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ;

Кирдан Богдан Васильович, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільного права та процесу Національної академії внутрішніх справ;

Сняткова Тетяна Миколаївна, доктор філософії, доцент кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ;

Михайленко Роман Володимирович, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри теорії, історії та філософії права Національної академії внутрішніх справ;

Шутенко Світлана Василівна, завідувач кафедри мовної підготовки Національної академії внутрішніх справ

ПРОГРАМУ ЗАТВЕРДЖЕНО:

рішення Вченої ради НАВС від 26 травня 2026 року (протокол № 10/5-4)

ОПИС ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Назва програми	«Реалізація ветеранської політики, адаптація ветеранів на ветеранок до роботи на публічній службі»
Освітній рівень	Короткострокове підвищення кваліфікації
Обсяг програми	1 кредит ECTS (30 академічних годин)
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Очна/дистанційна
Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть навчатися за програмою	Наявність повної вищої освіти (бакалавр/магістр)
Форма контролю	Підсумковий контроль результатів навчання (залік у формі співбесіди)
Документ, що підтверджує навчання за програмою	За результатами успішного проходження навчання слухачу видається (посвідчення) про проходження короткострокового підвищення кваліфікації
Цільова аудиторія	Державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування, працівники органів системи Міністерства внутрішніх справ України, інших державних органів, підприємств, установ та організацій, до повноважень яких належать питання формування та реалізації державної ветеранської політики, соціального захисту, професійної адаптації та інтеграції ветеранів війни і ветеранок до публічної служби, а також керівники структурних підрозділів, працівники кадрових служб та інші особи, відповідальні за створення інклюзивного й безбар'єрного робочого середовища.
Предмет програми	Реалізація державної ветеранської політики, правове та організаційне забезпечення соціального захисту, професійної адаптації й інтеграції ветеранів та ветеранок до публічної служби, формування інклюзивного середовища та розвиток компетентностей публічних службовців щодо ефективної взаємодії з ветеранами
Мета програми	Формування та розвиток професійних компетентностей державних службовців, необхідних для ефективної реалізації державної

	ветеранської політики, забезпечення прав, соціального захисту, професійної адаптації та інтеграції ветеранів війни і ветеранок до публічної служби відповідно до національного законодавства, міжнародних стандартів та принципів людиноцентричного, інклюзивного й гендерно чутливого врядування
Завдання програми	-поглиблення знань щодо державної ветеранської політики України, її сучасних пріоритетів та нормативно-правових засад реалізації; -удосконалення професійних компетентностей щодо забезпечення прав, свобод і соціального захисту ветеранів війни та ветеранок відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів; -формування навичок застосування сучасних підходів до професійної адаптації та інтеграції ветеранів і ветеранок до публічної служби; -розвиток компетентностей керівників і працівників щодо створення інклюзивного безбар'єрного та психологічно безпечного робочого середовища; -набуття практичних навичок ефективної комунікації з ветеранами та ветеранками із застосуванням етичних принципів, гендерночутливого людиноцентричного підходів; - удосконалення навичок застосування групових форм роботи, психологічної підтримки та сучасних інструментів взаємодії під час реалізації державної ветеранської політики; -розвиток навичок використання гендерно чутливого й інклюзивного мовлення та ефективної ділової комунікації під час підготовки службових документів
Результат навчання	За результатами навчання учасники програми повинні демонструвати: -знання сучасних засад державної ветеранської політики України, її стратегічних пріоритетів та нормативно-правового забезпечення; -розуміння правового статусу ветеранів війни та ветеранок, міжнародних стандартів захисту їх прав і гарантій соціального захисту;

	-здатність застосовувати законодавство у сфері реалізації державної ветеранської політики під час виконання службових повноважень; -уміння враховувати психологічні особливості адаптації ветеранів та ветеранок до професійної діяльності на публічній службі; -здатність створювати інклюзивне, безбар'єрне та психологічно безпечне робоче середовище, сприяти професійній інтеграції ветеранів і ветеранок у трудовий колектив; -уміння застосовувати етичні принципи комунікації, гендерно чутливий та людиноцентричний підходи у професійній діяльності; -здатність використовувати сучасні інструменти командної взаємодії та групові форми роботи під час реалізації державної ветеранської політики; -уміння використовувати гендерно чутливе та інклюзивне мовлення, а також ефективно складати службові документи відповідно до вимог ділового мовлення
Формат програми	Програма може реалізуватися в очному та дистанційному форматах, зокрема включає в себе: - аудиторні заняття – 20 годин; - самостійну роботу – 8 годин; - підсумковий контроль (залік у формі співбесіди) – 2 години
Види аудиторних занять	-інтерактивні лекції; -тематичні дискусії; -аналіз ситуаційних завдань (кейсів); -групові обговорення; -підсумкова співбесіда
Індивідуальні завдання	Самостійна робота слухачів передбачає опрацювання нормативно-правових актів, методичних та інформаційно-аналітичних матеріалів з питань реалізації державної ветеранської політики, забезпечення прав і соціального захисту ветеранів війни та ветеранок, а також підготовку до підсумкової співбесіди. Виконання окремих індивідуальних завдань програмою не передбачено

Програма спрямована на формування та розвиток професійних компетентностей державних службовців, необхідних для ефективної реалізації державної ветеранської політики, забезпечення прав і соціального захисту ветеранів війни та ветеранок, створення інклюзивного й безбар'єрного робочого середовища, застосування сучасних підходів до психологічної підтримки, етичної комунікації та управління процесами професійної інтеграції ветеранів і ветеранок у діяльність органів публічної влади.

2. ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Компетентнісний капітал

Програма загальної короткострокової програми підвищення кваліфікації «Реалізація ветеранської політики, адаптація ветеранів та ветеранок до роботи на публічній службі» спрямована на розвиток професійних компетентностей державних службовців, необхідних для ефективної реалізації державної ветеранської політики, забезпечення прав і соціального захисту ветеранів війни та ветеранок, а також створення умов для їх успішної професійної адаптації та інтеграції до публічної служби.

Програма орієнтована на формування у слухачів сучасного розуміння державної ветеранської політики, механізмів її реалізації, правових, організаційних, психологічних та етичних засад взаємодії з ветеранами і ветеранками. Особлива увага приділяється розвитку практичних навичок щодо створення інклюзивного та безбар'єрного середовища, застосування людиноцентричного підходу, забезпечення ефективної комунікації та використання сучасних управлінських інструментів під час виконання посадових обов'язків.

Опанування Програми забезпечує розвиток таких компетентностей:

Загальні компетентності

–правова компетентність — здатність застосовувати положення законодавства України та міжнародних стандартів у сфері державної ветеранської політики, соціального захисту ветеранів війни та забезпечення їх прав;

–комунікативна компетентність — здатність здійснювати професійну, відкриту, етичну та недискримінаційну комунікацію з ветеранами і ветеранками, членами їхніх сімей, представниками органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ та організацій;

–етична компетентність — здатність дотримуватися принципів професійної етики, поваги до людської гідності, конфіденційності, рівності, недискримінації та людиноцентричного підходу у службовій діяльності;

–управлінська компетентність — здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення, сприяти професійній адаптації ветеранів та ветеранок, організовувати ефективну взаємодію в колективі та підтримувати позитивний психологічний клімат;

–соціально-психологічна компетентність — здатність враховувати психологічні особливості адаптації ветеранів та ветеранок після проходження військової служби, застосовувати принципи психологічної підтримки та профілактики конфліктів;

–цифрова компетентність — здатність використовувати цифрові технології, інформаційні ресурси та електронні сервіси для виконання службових повноважень у сфері реалізації державної ветеранської політики.

–гендерна та інклюзивна компетентність — здатність забезпечувати рівні права і можливості, застосовувати гендерно чутливий підхід та інклюзивне мовлення, сприяти створенню безбар'єрного середовища.

Професійні компетентності

–здатність орієнтуватися у сфері державної ветеранської політики — розуміння стратегічних напрямів розвитку державної ветеранської політики, повноважень органів державної влади та механізмів її реалізації;

–здатність застосовувати законодавство у сфері соціального захисту ветеранів війни — уміння використовувати нормативно-правові акти під час прийняття управлінських рішень і виконання посадових обов'язків;

–здатність сприяти професійній адаптації та інтеграції ветеранів і ветеранок до публічної служби — уміння застосовувати сучасні підходи до адаптації, підтримувати інтеграцію ветеранів у трудовий колектив та формувати сприятливе робоче середовище;

–здатність створювати інклюзивне та безбар'єрне середовище — уміння забезпечувати рівний доступ до професійної діяльності, впроваджувати принципи недискримінації, поваги до людської гідності та рівності можливостей;

–здатність застосовувати психологічні підходи у професійній діяльності — уміння враховувати особливості трансформації військової ідентичності, адаптації ветеранів і ветеранок до цивільного життя та професійної діяльності;

–здатність застосовувати ефективні комунікативні практики — уміння використовувати етичні стандарти спілкування, гендерно чутливе та інклюзивне мовлення, конструктивно взаємодіяти з ветеранами, колегами та іншими суб'єктами реалізації державної ветеранської політики;

–здатність використовувати сучасні методи командної взаємодії — уміння організовувати спільну роботу, застосовувати групові форми взаємодії та підтримувати ефективну командну комунікацію;

–здатність здійснювати підготовку службових документів — уміння складати службові документи відповідно до вимог законодавства, правил ділового мовлення та принципів інклюзивної комунікації;

–здатність впроваджувати людиноцентричний підхід у професійній діяльності — уміння враховувати індивідуальні потреби ветеранів війни та ветеранок, забезпечувати повагу до їх прав, гідності та професійного досвіду.

Таким чином, компетентнісний капітал Програми забезпечує формування у державних службовців професійних знань, умінь і практичних навичок, необхідних для ефективної реалізації державної ветеранської політики, сприяння професійній адаптації та інтеграції ветеранів і ветеранок до публічної служби, створення інклюзивного, безбар'єрного та людиноцентричного середовища, а також застосування сучасних правових, управлінських, комунікативних і психологічних підходів у професійній діяльності.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 1.	Здійснювати пошук, аналіз, узагальнення та критичне оцінювання інформації з питань реалізації державної ветеранської політики, використовуючи сучасні інформаційні ресурси, електронні сервіси та нормативно-правові джерела.
ПРН 2.	Застосовувати положення Конституції України, законів України, інших нормативно-правових актів та міжнародних стандартів у сфері реалізації державної ветеранської політики, забезпечення прав і соціального захисту ветеранів війни та ветеранок.
ПРН 3.	Розуміти систему державної ветеранської політики, повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів, залучених до її реалізації, а також механізми їх взаємодії.
ПРН 4.	Застосовувати людиноцентричний, гендерно чутливий та недискримінаційний підходи під час виконання службових повноважень, забезпечуючи повагу до прав, гідності та потреб ветеранів війни і ветеранок.
ПРН 5.	Враховувати психологічні особливості адаптації ветеранів та ветеранок до цивільного життя і професійної діяльності, застосовувати базові підходи психологічної підтримки та конструктивної взаємодії.
ПРН 6.	Сприяти професійній адаптації та інтеграції ветеранів і ветеранок до публічної служби, формувати інклюзивне, безбар'єрне та психологічно безпечне робоче середовище.
ПРН 7.	Застосовувати ефективні комунікативні практики, етичні стандарти професійної діяльності, гендерно чутливе та інклюзивне мовлення під час взаємодії з ветеранами війни, ветеранками, членами їхніх сімей та колегами.
ПРН 8.	Використовувати сучасні методи командної взаємодії, групові форми роботи та управлінські інструменти для реалізації державної ветеранської політики і вирішення професійних завдань.
ПРН 9.	Готувати службові документи відповідно до вимог законодавства, правил ділового мовлення та принципів інклюзивної комунікації, використовуючи сучасні цифрові технології.
ПРН 10.	Приймати обґрунтовані управлінські рішення у межах компетенції щодо реалізації державної ветеранської політики, забезпечення прав ветеранів війни та створення умов для їх успішної професійної адаптації.
ПРН 11.	Застосовувати набуті знання та професійні навички для реалізації державної ветеранської політики відповідно до принципів

	верховенства права, законності, відкритості, доброчесності та належного врядування.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
(для очної форми навчання)

Назва теми	Кількість годин				
	Загальна кількість годин	у тому числі:			
		Аудиторні заняття	Дистанційні заняття	Навчальні візити	Самостійна робота слухачів
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Державна ветеранська політика України: сучасний стан і стратегічні пріоритети	4	2	-	-	2
Тема 2. Правовий статус ветеранів і ветеранок: права і свободи, міжнародно-правові стандарти та гарантії захисту	4	2	-	-	2
Тема 3. Правове забезпечення соціального захисту ветеранів війни	6	4	-	-	2
Тема 4. Психологічна характеристика ресурсів адаптації ветеранів та ветеранок для публічного професійного простору	2	2	-	-	-
Тема 5. Трансформація військової ідентичності та формування нової професійної ролі в публічній службі	2	2	-	-	-
Тема 6. Роль керівника у процесі інтеграції ветеранів та ветеранок у трудовий колектив	2	2	-	-	-
Тема 7. Застосування групових форм роботи в реалізації психологічної складової ветеранської політики	2	2	-	-	-
Тема 8. Етика комунікації та створення інклюзивного середовища для ветеранів	2	2	-	-	-
Тема 9. Гендерно-чутливе та інклюзивне мовлення. Soft skills при складанні документів	4	2	-	-	2
Підсумковий контроль результатів навчання (залік у формі співбесіди)	2	2	-	-	-
УСЬОГО ГОДИН	**30**	**22**	**-**	**-**	**8**

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
(для дистанційної форми навчання)

Назва теми	Кількість годин				
	Загальна кількість годин	у тому числі:			
		Аудиторні заняття	Дистанційні заняття	Навчальні візити	Самостійна робота слухачів
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Державна ветеранська політика України: сучасний стан і стратегічні пріоритети	4	-	2	-	2
Тема 2. Правовий статус ветеранів і ветеранок: права і свободи, міжнародно-правові стандарти та гарантії захисту	4	-	2	-	2
Тема 3. Правове забезпечення соціального захисту ветеранів війни	6	-	4	-	2
Тема 4. Психологічна характеристика ресурсів адаптації ветеранів та ветеранок для публічного професійного простору	2	-	2	-	-
Тема 5. Трансформація військової ідентичності та формування нової професійної ролі в публічній службі	2	-	2	-	-
Тема 6. Роль керівника у процесі інтеграції ветеранів та ветеранок у трудовий колектив	2	-	2	-	-
Тема 7. Застосування групових форм роботи в реалізації психологічної складової ветеранської політики	2	-	2	-	-
Тема 8. Етика комунікації та створення інклюзивного середовища для ветеранів	2	-	2	-	-
Тема 9. Гендерно-чутливе та інклюзивне мовлення. Soft skills при складанні документів	4	-	2	-	2
Підсумковий контроль результатів навчання (залік у формі співбесіди)	2	-	2	-	-
УСЬОГО ГОДИН	**30**	**-**	**22**	**-**	**8**

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Державна ветеранська політика України: сучасний стан і стратегічні пріоритети

1. Поняття, принципи та основні напрями державної ветеранської політики України.
2. Нормативно-правове забезпечення державної ветеранської політики.
3. Система суб'єктів формування та реалізації державної ветеранської політики, їх повноваження та взаємодія.
4. Стратегічні пріоритети державної ветеранської політики в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України.
5. Роль органів державної влади у забезпеченні професійної адаптації та інтеграції ветеранів і ветеранок до публічної служби.
6. Обговорення практичних кейсів щодо реалізації державної ветеранської політики.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Аналіз еволюції державної ветеранської політики України.
2. Механізми соціальної адаптації в ЄС.
3. Дослідження діяльності громадських організацій у країнах ЄС як ключових партнерів держави у процесі надання ветеранам соціальних та адміністративних послуг.
4. Вивчення викликів та інструментів управління даними про ветеранів для забезпечення ефективної міжвідомчої координації та прогнозування їхніх потреб.
5. Оцінка взаємозв'язку між військовою службою (включно з перебуванням у резерві) та успішною реінтеграцією ветеранів у цивільне життя.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: інтерактивна лекція з прикладами, аналіз ситуацій.

Очікуваний результат: опанувати структуру нормативно-правової бази, компетенції органів влади різних рівнів та механізми міжвідомчої взаємодії; навчитися застосовувати індивідуальний підхід при формуванні послуг, враховуючи потреби ветеранів, членів їхніх сімей та родин загиблих, з дотриманням принципів безбар'єрності та цифрової доступності; ознайомитися з інструментами для інтеграції державних стратегічних ініціатив (включаючи реінтеграцію, психосоціальну підтримку, професійну адаптацію) у локальні плани розвитку та галузеві програми; вміти оцінювати потреби ветеранів у громадах, залучати ресурси та впроваджувати проєкти, спрямовані на створення сприятливого ветеранського простору та розвиток місцевого підприємництва;

вміти прогнозувати соціально-економічні наслідки управлінських рішень у сфері ветеранської політики та моделюють сценарії розвитку ветеранського простору на локальному й регіональному рівнях; вміти виявляють потенційні суспільно-політичні, фінансові та соціальні ризики при впровадженні ветеранських програм і прогнозувати заходи для їх мінімізації чи усунення.

Тема 2. Правовий статус ветеранів і ветеранок: права і свободи, міжнародно-правові стандарти та гарантії захисту

1. Правовий статус ветеранів війни та ветеранок: поняття, складові та особливості.
2. Конституційні права, свободи та гарантії їх реалізації ветеранами війни та ветеранками.
3. Міжнародно-правові стандарти захисту прав ветеранів і ветеранок. Практика міжнародних організацій та стандарти у сфері прав людини.
4. Національне законодавство щодо забезпечення прав, соціальних гарантій і пільг ветеранів війни.
5. Принципи недискримінації, рівності прав і можливостей, безбар'єрності та гендерної рівності у реалізації державної ветеранської політики.
6. Повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері забезпечення прав ветеранів
7. Актуальні виклики та перспективи розвитку державної ветеранської політики вУкраїні

Питання для самостійного опрацювання:

1. Практика Конституційний Суд України щодо соціального захисту військовослужбовців і ветеранів війни.
2. Практика Європейський суд з прав людини щодо захисту соціальних прав військовослужбовців, ветеранів та осіб, які брали участь у бойових діях.
3. Безбар'єрність як принцип забезпечення прав ветеранів та ветеранок.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: інтерактивна лекція з прикладами, аналіз ситуацій.

Очікуваний результат: слухач розуміє правовий статус ветеранів війни та ветеранок, міжнародні стандарти захисту прав людини, гарантії реалізації їх прав і свобод, орієнтується у національному законодавстві та міжнародно-правових актах, що регулюють питання соціального захисту ветеранів, і здатний застосовувати їх у професійній діяльності з дотриманням принципів верховенства права, недискримінації, гендерної рівності та безбар'єрності.

Тема 3. Правове забезпечення соціального захисту ветеранів війни

1. Поняття, сутність та принципи соціального захисту ветеранів війни.
2. Правовий статус ветеранів війни як суб'єктів права соціального забезпечення.
3. Види соціального забезпечення ветеранів війни: соціальні виплати, пільги, компенсації та соціальні послуги.
4. Особливості пенсійного забезпечення ветеранів війни.
5. Цифровізація соціальних послуг та забезпечення безбар'єрного доступу ветеранів війни до соціального захисту.
6. Проблеми реалізації права ветеранів війни на соціальний захист та шляхи їх вирішення.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Опрацювання нормативно-правових актів, що визначають систему соціального захисту ветеранів війни.
2. Аналіз механізмів реалізації права ветеранів війни на соціальний захист через державні електронні сервіси.
3. Ознайомлення з практикою застосування законодавства щодо надання соціальних гарантій, пільг, компенсацій та соціальних послуг ветеранам війни.
4. Проблемні питання забезпечення прав ветеранів війни на соціальний захист та можливих шляхів їх вирішення.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: інтерактивна лекція з прикладами, аналіз ситуацій.

Очікуваний результат: слухач розуміє механізми правового забезпечення соціального захисту ветеранів війни, орієнтується у законодавстві щодо соціальних гарантій, пільг, компенсацій, соціальних послуг і пенсійного забезпечення, використовує сучасні цифрові інструменти у сфері соціального захисту та застосовує набуті знання у професійній діяльності.

Тема 4. Психологічна характеристика ресурсів адаптації ветеранів та ветеранок для публічного професійного простору

1. Когнітивно-ресурсний підхід до професійної реінтеграції.
2. Значення соціальної підтримки та мережевих ресурсів у формуванні психологічної стійкості ветеранів.
3. Гендерні особливості адаптаційних ресурсів ветеранок.

4. Вплив стигматизації та феномену «невидимості» ветеранського досвіду на процес професійної адаптації.

5. Трансформація посттравматичного досвіду у професійну компетентність.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: інтерактивна лекція з прикладами, аналіз ситуацій.

Очікуваний результат: слухач розуміє психологічні механізми професійної адаптації ветеранів війни та ветеранок, особливості впливу військового і посттравматичного досвіду на професійну діяльність, значення соціальної підтримки, гендерно чутливого підходу та подолання стигматизації у процесі реінтеграції; здатний враховувати зазначені чинники під час виконання службових повноважень і сприяти формуванню психологічно безпечного та інклюзивного професійного середовища.

Тема 5. Трансформація військової ідентичності та формування нової професійної ролі в публічній службі

1. Психологічний феномен «кризи ідентичності» при переході з військової служби до публічної служби.

2. Роль військового досвіду у формуванні професійної компетентності публічного службовця.

3. Значення мотиваційної сфери у процесі формування нової професійної ролі.

4. Особистісні ресурси професійної адаптації ветеранів та ветеранок у публічній службі.

5. Формування професійної ідентичності державного службовця після завершення військової служби.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: інтерактивна лекція з прикладами, аналіз ситуацій.

Очікуваний результат: слухач розуміє особливості трансформації військової ідентичності та формування нової професійної ролі ветеранів війни та ветеранок у публічній службі, значення мотиваційних і особистісних ресурсів у процесі професійної адаптації та здатний застосовувати набуті знання для сприяння їх успішній інтеграції у професійне середовище.

Тема 6. Роль керівника у процесі інтеграції ветеранів та ветеранок у трудовий колектив

1. Інструменти впливу керівника на формування інклюзивної організаційної культури.

2. Емоційний інтелект керівника як інструмент професійної адаптації ветеранів та ветеранок.

3. Здатність керівника до емпатійного слухання та розпізнавання невербальних маркерів стресу.

4. Роль керівника у запобіганні феномену вторинної травматизації.

5. Побудова довірливих взаємовідносин у трудовому колективі та алгоритм ненав'язливого супроводу, що базується на принципах довіри й партнерства.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: інтерактивна лекція з прикладами, аналіз ситуацій.

Очікуваний результат: слухач розуміє роль керівника у створенні умов для професійної інтеграції ветеранів війни та ветеранок у трудовий колектив, значення інклюзивної організаційної культури, емоційного інтелекту, емпатійного слухання та своєчасного розпізнавання ознак психологічного стресу; здатний застосовувати принципи довіри, партнерства та ненав'язливого супроводу, сприяти формуванню психологічно безпечного робочого середовища, запобігати вторинній травматизації та забезпечувати ефективну адаптацію ветеранів і ветеранок у професійному колективі.

Тема 7. Застосування групових форм роботи в реалізації психологічної складової ветеранської політики

1. Характеристика алгоритму ненав'язливого супроводу, що базується на принципах довіри та партнерства.

2. Етапи розвитку групи ветеранів (за моделлю Б. Такмена) у контексті психологічної реабілітації.

3. Роль фасилітатора у роботі з групами, де присутній високий рівень внутрішньої згуртованості (на основі бойового досвіду).

4. Групова робота як засіб профілактики соціальної ізоляції ветеранів.

5. Важливість залучення членів родин до групових програм підтримки ветеранів.

6. Переваги та ризики впровадження онлайн-груп підтримки для ветеранів.

7. Підходи логотерапії Віктора Франкла до групової роботи з ветеранами.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: інтерактивна лекція з прикладами, аналіз ситуацій.

Очікуваний результат: слухач розуміє роль групових форм роботи у реалізації психологічної складової державної ветеранської політики, особливості організації групової взаємодії ветеранів війни та ветеранок, принципи ненав'язливого супроводу, етапи розвитку групи, функції фасилітатора та значення групової підтримки у профілактиці соціальної ізоляції; здатний

застосовувати сучасні підходи до організації групових програм, враховувати переваги й ризики онлайн-форматів, залучати членів родин до програм підтримки та використовувати елементи логотерапії для сприяння психологічній адаптації ветеранів і ветеранок.

Тема 8. Етика комунікації та створення інклюзивного середовища для ветеранів

1. Етичні засади професійної комунікації з ветеранами війни та ветеранками.
2. Принципи людиноцентричного підходу, поваги до людської гідності, недискримінації та безбар'єрності у взаємодії з ветеранами.
3. Особливості ефективної комунікації з ветеранами та ветеранками з урахуванням їхнього життєвого і військового досвіду.
4. Формування інклюзивного безбар'єрного середовища в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.
5. Запобігання стигматизації, дискримінації та використанню стереотипів у професійній діяльності.
6. Конфлікт-чутлива комунікація та конструктивне врегулювання комунікативних ситуацій.
7. Практичні підходи до формування культури поваги, взаємодії та партнерства у професійному середовищі.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: інтерактивна лекція з прикладами, аналіз ситуацій.

Очікуваний результат: слухач розуміє етичні засади професійної комунікації з ветеранами війни та ветеранками, принципи людиноцентричності, недискримінації та безбар'єрності, орієнтується у підходах до створення інклюзивного середовища та здатний застосовувати набуті знання для забезпечення ефективної взаємодії у професійній діяльності.

Тема 9. Гендерно-чутливе та інклюзивне мовлення. Soft skills при складанні документів

1. Принципи гендерно-чутливого та інклюзивного мовлення у професійній діяльності державних службовців.
2. Нормативні та етичні засади використання інклюзивної термінології в офіційній комунікації.
3. Особливості застосування гендерно-чутливого мовлення під час підготовки службових документів.
4. Типові мовні помилки, дискримінаційні вислови та шляхи їх уникнення в офіційно-діловому стилі.

5. Soft skills як складова ефективної професійної комунікації: активне слухання, емоційна компетентність, конструктивний зворотний зв'язок, критичне мислення та командна взаємодія.

6. Практичні аспекти підготовки службових документів із дотриманням принципів чіткості, доступності, гендерної чутливості та інклюзивності.

7. Використання сучасних цифрових інструментів для підготовки та редагування службових документів.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: інтерактивна лекція з прикладами, аналіз ситуацій.

Очікуваний результат: укладання службових документів із дотриманням норм гендерно-чутливої та безбар'єрної мови; застосування soft skills для запобігання комунікативній дискримінації; коректного використання фемінітивів та інклюзивних мовних конструкцій у публічно-управлінській сфері.

7. ФОРМА КОНТРОЛЮ

Форма контролю – підсумковий контроль результатів навчання (залік у формі співбесіди).

Складові оцінювання та їх питома вага:

Відвідування занять (очно/дистанційно в синхронному режимі) – 60% (60 балів).

Опрацювання обов'язкової літератури, інформаційних та інших матеріалів – 10 % (10 балів).

Підсумковий контроль – 30 % (30 балів).

Документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником професійного навчання не менше ніж 75%, з урахуванням питомої ваги кожного із критеріїв оцінювання.

8. ПОЛІТИКА ПРОГРАМИ

Навчання за Програмою передбачає активну участь слухачів у навчальному процесі, професійну взаємодію, обмін практичним досвідом, конструктивне обговорення актуальних питань реалізації державної ветеранської політики, дотримання принципів людиноцентричності, поваги до гідності ветеранів війни та ветеранок, академічної доброчесності, конфіденційності й недискримінації.

Політика щодо відвідування	Присутність на заняттях є обов'язковою. У разі відсутності слухача з поважних причин допускається самостійне опрацювання навчальних матеріалів, рекомендованої

	літератури та нормативно-правових актів із подальшим підтвердженням засвоєння матеріалу під час підсумкового контролю. Систематичні запізнення та формальна присутність без активної участі у навчальному процесі не відповідають вимогам Програми.
Політика щодо виконання самостійної роботи	Самостійна робота передбачає опрацювання нормативно-правових актів, методичних матеріалів, сучасних досліджень у сфері реалізації державної ветеранської політики, соціального захисту, професійної адаптації ветеранів і ветеранок, а також підготовку до підсумкової співбесіди. Матеріали мають бути опрацьовані у визначені строки.
Політика щодо академічної доброчесності	Слухачі зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, самостійно виконувати передбачені програмою завдання, коректно використовувати нормативні, наукові та інформаційні джерела, не допускати плагіату, фабрикації чи фальсифікації інформації
Політика щодо етики, конфіденційності та недискримінації	Під час навчання слухачі повинні дотримуватися принципів професійної етики, конфіденційності, поваги до людської гідності, людиноцентричного підходу, гендерної рівності, безбар'єрності та недискримінації. Під час аналізу практичних ситуацій і кейсів забороняється використовувати персональні дані ветеранів війни, ветеранок або членів їхніх сімей без належного знеособлення. Обговорення має здійснюватися коректно, із повагою до військового досвіду, психологічних особливостей та права кожної особи на приватність.

9. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові	Співак Марина Вікторівна
Науковий ступінь	Доктор політичних наук, кандидат юридичних наук
Вчене звання	Професор
Посада	Професор
Місце роботи	Кафедра адміністративного права та процесу Національної академії внутрішніх справ
Адреса кафедри	м. Київ, пл. Солом'янська, 1
Контактний телефон	067-735-13-05
Профайл викладача	https://www.navs.edu.ua/pro-navs/strukturni-pidrozdili/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-administrativnogo-prava-ta-procesu/komanda/naukovo-pedagogichni-pracivniki-kafedri.html
E-mail	k004@navs.edu.ua
Профайл програми	
Розклад консультацій	

Прізвище, ім'я, по батькові	Сьох Катерина Ярославівна
Науковий ступінь	Кандидат юридичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Завідувач кафедри
Місце роботи	Кафедри конституційного права навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Адреса кафедри	м. Київ, пл. Солом'янська, 1
Контактний телефон	050-295-67-40
Профайл викладача	https://nnipp.navs.edu.ua/pro-nas/struktura-institutu/kafedri/kafedra-konstitucijnogo-prava.html
E-mail	KafedraKP@navs.edu.ua
Профайл програми	
Розклад консультацій	

Прізвище, ім'я, по батькові	Кирдан Богдан Васильович
Науковий ступінь	Кандидат юридичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Завідувач кафедри
Місце роботи	Кафедра цивільного права та процесу Національної академії внутрішніх справ
Адреса кафедри	м. Київ, пл. Солом'янська, 1
Контактний телефон	096-165-00-38
Профайл викладача	https://www.navs.edu.ua/pro-navs/strukturni-pidrozdili/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-civilnogo-prava-ta-procesu/
E-mail	cpdnavs@gmail.com
Профайл програми	
Розклад консультацій	

Прізвище, ім'я, по батькові	Сняткова Тетяна Миколаївна
Науковий ступінь	Доктор філософії
Вчене звання	-
Посада	Доцент
Місце роботи	Кафедра юридичної психології Національної академії внутрішніх справ
Адреса кафедри	м. Київ, пл. Солом'янська, 1
Контактний телефон	063-405-48-68
Профайл викладача	https://www.navs.edu.ua/pro-navs/strukturni-pidrozdili/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-yuridichnoyi-psihologiyi/komanda/naukovo-pedagogichni-pracivniki.html
E-mail	k015@navs.edu.ua
Профайл програми	
Розклад консультацій	

Прізвище, ім'я, по батькові	Михайленко Роман Володимирович
Науковий ступінь	Кандидат філософських наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент
Місце роботи	Кафедри теорії, історії та філософії права Національної академії внутрішніх справ
Адреса кафедри	м. Київ, пл. Солом'янська, 1
Контактний телефон	063-631-07-72
Профайл викладача	https://www.navs.edu.ua/pro-navs/strukturni-pidrozdili/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-teoriyi-istoriyi-ta-filosofiyi-prava/komanda/naukovo-pedagogichni-pracivniki-kafedri.html
E-mail	k001@navs.edu.ua
Профайл програми	
Розклад консультацій	

Прізвище, ім'я, по батькові	Шутенко Світлана Василівна
Науковий ступінь	-
Вчене звання	-
Посада	Завідувач кафедри
Місце роботи	Кафедра мовної підготовки Національної академії внутрішніх справ
Адреса кафедри	м. Київ, пл. Солом'янська, 1
Контактний телефон	063-622-64-77
Профайл викладача	https://www.navs.edu.ua/pro-navs/strukturni-pidrozdili/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-movnoyi-pidgotovki/
E-mail	movna_pidgotovka@navs.edu.ua
Профайл програми	
Розклад консультацій	

10. ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ, ОБОВ'ЯЗКОВІ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

Основна

1. Аріщенко А. Інклюзивний освітній простір ЗВО України: сучасний стан та перспективи розвитку.Педаго-гічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2018. No 5. С. 381-389. [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/37.pdf7.

2. Богурський Ю. В. Інституціональні механізми державної політики соціального захисту ветеранів як пріоритет національної безпеки України. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2025. Вип. 49. С. 91-96.

3. Гуманізація освітнього простору спеціальної та інклюзивної освіти: теорія і практика: колект. монографія / Е.А.Данілавічютє, С.П. Миронова, Н.Г. Пахомова, О.М. Таранченко [та ін.]; за наук. ред. А.А. Колупаєвої, І.М. Дичківської. – Рівне : Волинські обереги, 2020. – 364 с.

4. Кавецька Н. І. Проблеми правового регулювання ветеранської політики в Україні. Право і суспільство. 2025. № 1. С. 753-757.

5. Карпа М. Особливості реалізації ветеранської політики органами публічної влади України: безпековий аспект. Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення. 2025. Вип. 11. С. 59-69.

6. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. (2023). Інклюзія: покроково для педагогів: навчально-методичний посібник (Серія «Інклюзивна освіта»). Київ, 2023. – 232 с.

7. Горбунова В., Карачевський А. Соціально-психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп : навчальний посібник. Львів : Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 96 с. URL: https://i-cbt.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/Posibnuk_A5-1-1.pdf

8. Кокун О. М., Мельничук Т. І. Резилієнс-довідник: практичний посібник. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2023. 25 с. URL:https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/734632/1/Довідник.pdf

9. Методичні рекомендації для роботодавців з організації працевлаштування та розвитку трудових відносин з ветеранами війни. Міністерство у справах ветеранів України. 2025. URL: pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/metodychni_rekomendacziyi_01.04.25.pdf

10. Психологічна підтримка працівників МВС перед звільненням зі служби, виходом на пенсію, переходом від військової служби до цивільного життя: науково-практичні рекомендації / за заг. ред. А. В. Костюка. Київ : Алерта, 2024.

11. Подушка психологічної безпеки: Короткий психологічний путівник по дорогах життя у період воєнного часу. Київ: НПУ, 2024. 24 с. URL:

https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024–08/Psychological-safety-final.pdf

12. Кокун О., Пішко І., Лозинська Н.та ін. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами: методичний посібник Київ, 7БЦ, 2023. 175 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/734391/1/%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B8%20%D0%B2%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B6%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D1%86%D1%8F%D0%BC.pdf

13. Корнієнко В.В. Психологічна підтримка членів родини працівників МВС у разі їх загибелі, зникнення безвісти, отримання поранень, перебування або визволення з полону : метод. рек. Дніпро : ДДУВС, 2024. 127 с. URL: https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/14520

14. Підлісний Ю. Психологічні особливості переживання бойової психотравми комбатантами.Юридична психологія 2023.No 2(33). С. 113–19. DOI: 10.33270/03233302.

15. Довідник безбар'єрності : електрон. гід з коректного спілкування / за ініціативи Олени Зеленської. Київ, 2021. URL: https://bf.in.ua (дата звернення: 25.06.2026).

16. Рекомендації щодо використання гендерно чутливої мови : метод. матеріали / Київська обласна державна адміністрація. Київ, 2025. 12 с. URL: koda.gov.ua (дата звернення: 25.06.2026) [koda.gov.ua].

17. Формування ґендерних компетентностей державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : навч.-метод. матеріали / МВС України, НАДС України. Київ : Проект КАНАДУ, 2020. 78 с.

18. Методичні рекомендації з інтеграції ґендерних підходів в систему підготовки кадрів : навч. посіб. / Нац. ун-т оборони України. Київ : НУОУ, 2021. 64 с.

19. Гендерна рівність та недискримінація: практичний порадник для публічних службовців / упоряд. О. В. Коваль. Київ : Фенікс, 2022. 112 с.

20. Український правопис / М-во освіти і науки України, Нац. акад. наук України. Київ : Наукова думка, 2019. 392 с. URL: mon.gov.ua (дата звернення: 25.06.2026).

21. Критерії доступності вебкатенту (WCAG) 2.1 : Міжнародний стандарт інклюзивності цифровізованих документів / W3C. 2018. URL: w3.org (дата звернення: 25.06.2026).

22. Словник фемінітивів / уклад. М. В. Шевченко. Харків : Основа, 2023. 240 с.

23. Емоційний інтелект у публічному управлінні : навч. посіб. для підвищення кваліфікації держ. службовців / НАДС України. Київ : Центр адаптації державної служби до стандартів ЄС, 2021. 96 с.

24. Культура ділового мовлення та ефективна комунікація в органах влади : практ. посіб. / за заг. ред. Т. М. Клименко. Львів : Світ, 2022. 144 с.

25. Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квіт. 2021 р. № 366-р.

26. Стратегія ветеранської політики на період до 2030 року : схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 листоп. 2024 р. № 1209-р.

27. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листоп. 1950 р. Офіційний вісник України. 2006. № 32. Ст. 2371.

28. Загальна декларація прав людини : прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 груд. 1948 р.

29. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 груд. 1966 р.

30. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 груд. 1966 р.

31. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю від 13 груд. 2006 р.

32. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях від 12 серп. 1949 р.

33. Практика Європейського суду з прав людини в діяльності органів державної влади України : навч. посіб. / за ред. І. Б. Коліушка. Київ : Факт, 2021. 384 с.

34. Захист прав людини : міжнародні стандарти та практика Європейського суду з прав людини : навч. посіб. / за заг. ред. М. В. Буроменського. Київ : ВАІТЕ, 2021. 560 с.

35. Конституційне право України : підручник / за ред. Халюк О.С., Сьох К.Я. та інші. Київ. 2026. 401 с.

36. Ободинський О. Інституційно-правовий механізм формування і реалізації державної ветеранської політики. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління. 2025. Вип. 2. С. 80-87.

37. Продіус О. І. Особливості моделей інклюзивної освіти в країнах Європи відповідно до вимог сучасного суспільства. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. 4(2). С. 86-93 [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2019_4%282%29__148.

38. Ткачова Н. М. Удосконалення механізмів забезпечення реалізації державної ветеранської політики. Успіхи і досягнення у науці. 2025. № 12. С. 1451-1461.

Додаткова

1. Андросюк В., Гаустян О. Міжнародний досвід психологічної підтримки поліцейських і військовослужбовців перед звільненням зі служби. ридична психологія. 2024.No (35). С. 34–44. DOI: https://doi.org/10.33270/03243502.34

2. Мельник, А., Галянт, Т. Психологічні механізми реінтеграції ветеранів війни у цивільне середовище. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 2025. Вип.4(80), 440–446. URL: https://doi.org/10.31732/2663-2209-2025-80-440-446

3. Посібник для тренера «Люди з досвідом війни. Гідність. Взаємодія». Координаційний центр з психічного здоров'я Кабінету Міністрів України, ГО «Безбар'єрність».2023. 73 с. URL: https://howareu.com/static-objects/howareu/media/PDF/training-manual.pdf

4. Прояви резилієнтності на різних рівнях системи: сім'я, освіта, суспільство під час війни: зб. наук. матеріалів І Міжнар. наук.- практ. конф., 23 листопада 2023 р. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2023. 182 с. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/files/original/82/14365/938aa28605c3aeaa4a0c3f15f01683819abff80b.pdf

5. Романенко О.В. Організаційно-методичні засади надання психологічної допомоги учасникам бойових дій. Юридична психологія : наук. журн. Київ: НАВС. 2024. № 2 (34). С. 7-13. URL: https://psychped.navs.edu.ua/index.php/psychped/article/download/1634/1622/

Нормативно-правове забезпечення

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text

2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 8 верес. 2005 р. № 2866-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 52. Ст. 561. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text

3. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 6 верес. 2012 р. № 5207-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 32. Ст. 412. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text

4. Про затвердження плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 р. № 374-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/374-2025-%D1%80#Text

5. Про невідкладні заходи щодо підтримки ветеранів війни, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України : Указ Президента України від 22 серпня 2024 р. № 512/2024. Президент України : офіційне інтернет-представництво. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/512/2024#Text

6. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22 жовт. 1993 р. № 3551-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 45. Ст. 425. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text

7. Про схвалення Концепції Державної цільової програми «Ветеран. Робота» на 2026–2027 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2025 р. № 1163-р. Урядовий кур'єр. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2025-%D1%80#Text

8. Про схвалення Концепції Державної цільової програми з підтримки ветеранського підприємництва на 2026-2028 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2025 р. № 1343-р. Урядовий кур'єр. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1343-2025-р

9. Про схвалення Стратегії ветеранської політики на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2024–2026 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2024 р. № 1209-р. Урядовий кур'єр. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209-2024-%D1%80